

**Raftul
Denisei**

Seria de autor
Eric-Emmanuel Schmitt

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Eric-Emmanuel Schmitt

Secta Egoiștilor

Traducere din franceză de Iustina Croitoru

HUMANITAS
fiction

Coperta de
ANGELA ROTARU
Redactor
RALUCA POPESCU

ERIC-EMMANUEL SCHMITT
LA SECTE DES EGOÏSTES

© Editions Albin Michel S.A. – Paris, 1994

Tous droits réservés.

Published by arrangement with Literary Agency „Agence de l’Est“
& „Simona Kessler Literary Agency“.

© HUMANITAS FICTION, 2008, pentru prezenta versiune
românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. — CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SCHMITT, ERIC-EMMANUEL

Secta Egoiștilor / Eric-Emmanuel Schmitt; trad.: Iustina
Croitoru. - București: Humanitas Fiction, 2008
ISBN 978-973-689-278-3

I. Croitoru, Iustina (trad.)

821.133.1-31=135.1

Pentru Dominique

S-a întâmplat într-o seară de decembrie, la Biblioteca Națională.

Sătul de fișat, conspectat, adnotat, subliniat, discutat, analizat, meditat cât a fost ziua de lungă, cu ochii usturându-mă și mâna ca plumbul, am lăsat stiloul jos și mi-am ridicat privirea.

În jurul meu, spinări încovoiate deasupra meselor, creștete lucind în lumina lămpilor și pereți lungi acoperiți cu șiruri de cărți închise, mute, de nepătruns. Un clei lichid de un verzui posomorât înghețase Sala Mare într-o tăcere încremenită. Nimic nu se clintea. În aer adăsta mirosul acela de praf curat, praful stârnit în fiecare dimineață.

„Cred că visez... Parcă nu mai trăiesc...
M-am înțepenit într-o nălucire...”

Pentru prima oară am simțit că-mi urăsc munca. M-am uitat la maldărele de dosare ca la niște lucruri îndepărtate, străine, dosarele mele deasupra cărora stăteam aplecat de ani și ani îndemnat de travaliul de erudit, de studiul lingvisticii medievale, care nu mai interesa pe nimeni altcineva, nici măcar pe mine.

O umbră s-a prelins sus de tot, în lungul vitraliilor întunecate.

M-am uitat de jur împrejur.

Capetele aplecate erau adâncite în gânduri. Dacă din când în când ochii nu li s-ar fi mișcat îndărătul ochelarilor de baga, ai fi băgat mâna-n foc că sunt morți. Citeau; ca niște șopârle care rămân neclintite câtă vreme digeră o insectă, absorbeau cunoașterea, se pătrundeau de amintirile omenirii, se consacrau esențialului. Ce plicticoasă e veșnicia atunci când durează în timp...

Așa că m-am ridicat.

Am cântărit din priviri toate capetele acelea. Ah, nici unul nu bănuia nimic!...

Cu un zâmbet sardonice, m-am înfundat în sala cataloagelor de la subsol.

Mă hotărâsem să încalc legea: aveam de gând să citesc ceva pur și simplu de amorul artei! Uite-așa. Pentru plăcerea mea. Aveam să nesocotesc codul nescris al savanților și să-mi irosec timpul cu nimicuri, să citesc de dragul lecturii... O crimă în toată puterea cuvântului!

M-am pornit să rătăcesc cu ochii închiși printre fișiere, să deschid sertare la nime-reală și să scot fișe la voia întâmplării. După care, fără să am habar despre ce carte e vorba, m-am dus la bibliotecar și i-am înmânat cota.

Pe urmă m-am întors la locul meu din osuarul Sălii Mari și preț de vreo zece minute, cât am așteptat să-mi aducă volumul cerut, am răs fericit în sinea mea.

În cele din urmă ajutorul de bibliotecar mi-a adus o carte veche legată în piele roșie cu tranșe violete: *Dicționarul patriotic*, lucrarea unui oarecare Fustel des Houillères publicată în 1789, format in-quarto, la Nicéphore Salvin.

Minunat! Habar n-aveam de existența cărții ăsteia.

Am deschis volumul la voia întâmplării și la pagina 96 am dat peste următorul articol:

EGOISM (termen din filozofie): Egoist se numește cel care socotește că nu există decât el pe lume, iar cei din jur nu-s alta decât năluciri. Spre marea rușine a spiritului uman, la începutul veacului acestuia a trăit la Paris un bărbat ce și-a legat numele de această sminteală, un oarecare Gaspard Langenhaert, de fel din Republica Olandeză. Se spune că era atât de frumos și atât de bine făcut, că femeile singure ar fi fost de-ajuns ca să aibă Parisul la picioare. Însă adevărata lui amantă era filozofia și de aceea a vrut să se distingă printr-o doctrină. Atras de filozofia engleză atâta cât să-i înțeleagă

problemele, dar nu îndeajuns pentru a le rezolva, Languenhaert a pornit de la câteva remarci de bun-simț, trăgând însă niște concluzii de mirare. Astfel, zicea el, ori de mă ridic până-n tăriile cerului, ori de mă prăbușesc în abisuri, nu-i cu putință să ies din mine însumi și numai de propria-mi gândire sunt conștient. Așadar lumea nu există în sine, ci în mine. Prin urmare viața nu e altceva decât propriu-mi vis. Prin urmare eu singur sunt întreaga realitate...

După spusele contemporanilor, tânărul trecuse cu zâmbetul pe buze de la bănuiala îndreptățită cu privire la limitele cunoașterii omenești la afirmația că lucrurile nu există decât *în, prin și pentru* el. Așa că bătea saloanele în căutarea unui public numeros dinaintea căruia să proclame că e singurul om de pe pământ, urmărindu-și cu îndârjire partenerii de discuție ca să le explice că ei nu există, ținând-o una și bună, cu paharul în mână, că materia e o ipoteză futilă, vorbind, perorând, argumentând, ținându-se scai după toți mondenii ca să le spună că el și numai el există cu certitudine și că existența universului depinde numai și numai de voința sa. Lumea îi aprecia verva și se arăta amuzată de discursul lui, astfel că, preț de câteva luni, a fost excentricul indispensabil al oricărui salon.

Dar în scurt timp bunul-simț astupă urechile acelora pe care curiozitatea îi îndemnase să le facă pâlnie. Succesul lui a avut așadar viață scurtă. Lumea l-a bănuț că de fapt e sincer, adică nebun, așa că oamenii cu judecată l-au îndepărtat curând.

Viitorul le-a dovedit că au avut dreptate, întrucât, odată alungat din societate, tânărul a pus bazele unei *Secte a Egoiștilor* pentru a avea dinaintea cui să înceapă iar să delireze. S-au reunit săptămână de săptămână vreme de câțiva ani în satul Montmartre – un grup de indivizi fiecare în parte crezându-se singurul om care există cu certitudine și unicul pentru care universul există la rândul său. Oare ce puteau să-și spună când se întâlneau? De bună seamă că discutau, dar oare s-or fi înțeles vreodată? La un moment dat, din lipsă de discipoli, Secta Egoiștilor a încetat să mai ființeze. Gaspard Langenhaert a publicat o lucrare intitulată *Încercare de metafizică nouă*, dar n-a avut cititori, nu și-a găsit adepți și s-a pomenit din nou singur. Însă ce importanță ar fi putut avea aceasta pentru cineva cu ideile lui?

A murit curând, la Paris, în 1736, din pricina unei doze mult prea mari de opiu, satul pesemne de a mai purta el singur pe umeri

povara întregii lumi. Gândirea sa nu i-a înrâurit în nici un fel pe contemporani și cu atât mai puțin posteritatea.

Dar, dacă acest lucru s-ar fi întâmplat cumva, n-ar fi fost în răspăr cu propria-i doctrină?

Eram uluit.

Așadar cineva, într-o bună zi, în istoria umanității, teoretizase exact ceea ce simțeam și eu adesea, sentimentul care pusese stăpânire pe mine mai adineauri... senzația amețitoare că restul oamenilor și lucrurile nu există... ideea că sunt singura conștiință vie, pierdută în mijlocul unui univers iluzoriu... îndoiala, îndoiala jilavă, mola-tică, învăluitoare, care golește realul de realitate...

M-am uitat de jur împrejur. Căpățânile nu băgaseră de seamă bucuria mea.

M-am repezit la subsol. Trebuia neapărat să aflu mai multe. Trebuia să pun mâna pe cartea aceea, cum îi zice, *Încercare de metafizică nouă*.